

Protokoll fra møte i Kirkerådet 16.-17. september 2019

Hotel Bastion og Kirkens hus, Oslo

Til stede:

Karin-Elin Berg	Harald Hegstad
Kjersti Brakestad Boge	Linn Strømme Hummelvoll (16.09.)
Ole Kristian Bonden	Sølvi Lewin (17.09.)
Helga Haugland Byfuglien	Jan Olav Olsen
Anne Berit Evang	Olav Myklebust
Agnes Sofie Gjeset	Kristin Gunleiksrud Raaum
Marie Klakegg Grastveit	Gunnar Winther
Anne Jorid Gjertsen	

Fra Mellomkirkelig råd:	Kristine Sandmæl
Fra Samisk kirkeråd:	<i>Forfall</i>
Fra Utvalg for ungdoms- spørsmål:	Silje Håve Smørvik

Forfall hele møtet

Kari Helene Skog	Sara Ellen Anne Eira
Leif Christian Andersen	

Fravær under enkelte saker, ved behandling og/eller da vedtak ble fattet:

Karin-Elin Berg (vedtak KR 51/19, KR 52/19, KR 53/19, KR 54/19, KR 56/19, KR 59/19)

Anne Berit Evang (vedtak KR 48/19)

Sølvi Lewin (vedtak KR 48/19)

Til stede fra sekretariatet:

Ingrid Vad Nilsen

Berit Hagen Agøy

Ole Inge Bekkelund

Ingeborg Dybvig

Jan Rune Fagermoen

Jan Christian Kielland

Øyvind Meling

Kristian Myhre

Konstituering

Møtet ble ledet av Kristin Gunleiksrud Raaum, og som vanlig fulgte ordningen med en saksordfører for hver sak.

Det ble foreslått at sak 50/19 behandles for lukkede dører. Spørsmålet ble debattert for lukkede dører.

Vedtak: Sak 50/19 behandles for lukkede dører. Kontrollutvalgets leder og de fra sekretariatet som har forberedt saken får overvære behandlingen.

Enstemmig vedtatt.

Saksliste

Sak Sakstittel

KR 46/19 Godkjenning av innkalling og saksliste

KR 47/19 Orienteringssaker

 KR 47.1/19 Muntlig orientering fra KR, MKR, SKR, BM og UFUNG

 KR 47.2/19 Muntlig orientering om Kirkevalget

 KR 47.3/19 Muntlig orientering om Profilkampanjen rekruttering

 KR 47.4/19 Statusrapport Kirke på nett pr august 2019

 KR 47.5/19 Felles uttalelse fra KA og KR til høring på endringer i plan- og bygningsloven

 KR 47.6/19 Høring – Forslag til endringer i bioteknologiloven

KR 47.7/17 Muntlig orientering om medlemsundersøkelsen

- KR 48/19** Referatsaker
- KR 48.1/19 Protokoll fra Bispemøtet 14.-15. mai 2019
 - KR 48.2/19 Protokoll fra Utvalg for ungdomsspørsmål (UFUNG) 11.-12. juni 2019
 - KR 48.4/19 Protokoll fra Kirkens nødhjelps representantskapsmøte 27. mai 2019
 - KR 48.5/19 Protokoll fra Norges kristne råds rådsmøte 20.-21. mars 2019
 - KR 48.6/19 Protokoll fra Arbeidsgiverutvalget (AGU) 6. mars 2019
 - KR 48.7/19 Protokoll fra Arbeidsgiverutvalget (AGU) 12. juni 2019
 - KR 48.8/19 Protokoll fra Kirkerådets arbeidsutvalg (KRAU) 12.06.19
 - KR 48.9/19 Protokoll fra Kontrollutvalget 17. januar 2019
 - KR 48.10/19 Protokoll fra Kontrollutvalget 07. mars 2019
 - KR 48.11/19 Protokoll fra Kirkerådets arbeidsutvalg (KRAU) 20. august 2019
- KR 49/19** Prop. 130 L (2018-2019). Lov om tros- og livssynssamfunn (trossamfunnsloven). Kirkerådets vurderinger
- KR 50/19** Oppfølging av Meld.St. 29 Opplysningsvesenets fond
- KR 51/19** Konfirmasjonstidens gudstjenester (KM 2020)
- KR 52/19** Høring - regler for Mellomkirkelig råd (KM 2020)
- KR 53/19** Tilsetting av ny preses
- KR 54/19** Kristne migranter (KM 2020)
- KR 55/19** Skisse til sak om frivillighet til Kirkemøtet 2020 (KM 2020)
- KR 56/19** Kirkemøtet 2020 – program og saksliste
- KR 57/19** Liturgier og veiledninger til fastetiden og påsken
- KR 58/19** Regnskapsrapport pr juli 2019 og prognose 2019
- KR 59/19** Videre arbeid med kirkeordningen - oppfølging
- KR 60/19** Etablering og utvikling av kirkelige dialogsentre

KR 46/19 Godkjenning av innkalling og saksliste

Det var ingen merknader til innkallingen eller sakslisten.

KR 47/19 Orienteringssaker

KR 35.1/19 Muntlig orientering ved KR, MKR, SKR, BM og UKM

Kirkerådet ved direktør:

- De to satsingsområdene: Tilbakemelding om at satsing virker
 - Dåp
 - Ressursbanken bygges ut med mer ressurser om dåp
 - Dåp blir tema for innføringskurs for alle nye menighetsråd
 - Biskopene skriver hyrdebrev og samtaleressurs
 - Dåp tema på trosopplæringskonferansen
 - LVF: Churches in the time of change: Første tema dåp. Nordisk prosjekt.
 - Kirke på nett
 - Gjennomført medlemsundersøkelse
 - Jobbes med forankring i bispedømmeråd
 - SoMe-konferanse i juni
 - Aksjon for å åpne kirken i allehelgenshelgen – digitale verktøy mm.
- Kommet til en praktisk løsning på personalreglementet
- Trukket sak til dette møtet: Sammenslåtte menighetsråd. Tas opp igjen neste år
- Tre forskningsrapporter
 - Då borna opna nattverden
 - Barn og unges respons på bibelundervisning i Den norske kirke
 - Hva er unge som skal ta stilling til konfirmasjon opptatt av?
- Evalueringen av KIFO leveres 1. oktober. Presenteres på strømmet frokostmøte
- LHBT-kartlegging er i oppstartsfasen
- Evalueringen av SMM leveres over nyttår.
- Merkantile tjenester er ferdig omorganisert. Alle enheter leverer bra.
- Omorganiseringen av Kirkerådet er ferdigstilt. MKR-sekretariatet er integrert i kirkefag. Jobber med tettere integrering av avdeling for samisk kirkeliv
 - Seksjonsledere for økumenikk og dialog, diakoni og samfunn og gudstjenesteliv og kultur i kirkefagavdelingen er tilsatt. Seksjonsleder for system og dokumentasjon lyses ut nå. Tilsatt som assisterende

- avdelingsdirektør i forvaltningsavdelingen. Også tilsatt nytt personvernombud og overført ressurser på IKT-styring.
 - Lager egen enhet for virksomhetsstyring med plan og rapportering for hele rettssubjektet.
 - Utlysning ute på kulturminnerådgiver
 - Studietur til København med ledergruppa og stiftsdirektørene forrige uke. Mye interessant å lære, bl.a. om arbeid med migranter og frivillighet.

Mellomkirkelig råd ved leder:

- Har begynt kirkeuka for fred i Israel og Palestina.
- Har sendt brev til norske muslimer etter angrepet på Al-Noor-moskeen.
- Har laget veiledning for pastorale besøk og solidaritetsbesøk.
- Prosessen med oppnevning av delegater til KVs generalforsamling i 2021 er i gang.
- Utskifting i samtalegruppa med Human-Etisk forbund. Atle Sommerfeldt erstattes av Halvor Nordhaug.
- Besøk av tilsynsprest Knut Refstad i Metodistkirken i Norge.

Bispemøtet ved preses:

- Preses har sagt opp stillingen sin.
- Bispemøtet er i gang med nominasjon av ny preses.
- Biskop emeritus Olav Skjevesland døde 8. september.
- Skal behandle saker om feltpresttjenesten og fengselsprester.
- Har deltatt på arrangement på Olavsfest og Arendalsuka.
- Om dåp utarbeider biskopene både et mindre hyrdebrev og et lengre dokument som skal tjene til veiledning og arbeid i menighetene.
- Har jobbet godt med bla. Human-Etisk forbund og muslimske ledere i samtale om «IS-barna».

Kirkerådets utvalg for ungdomsspørsmål ved leder:

- Jobbet med å ferdigstille UKM-sakene.
- Medlemmene i Ufung er involvert bl.a. som komiteledere.
- Skal arrangere to workshops:
 - Regelverk for ungdomsdemokratiet
 - Kirke på nett
- Har jobbet med konfirmasjonstidens gudstjenester.
- Jobbet frem mulige fokussaker:
 - Klima
 - Debattklima
 - Kirke 2030
- Besøk av Stein Erik Anti, ny ungdomsrådgiver i SKR

- Er for tiden uten fast tilsatt ungdomsrådgiver og skal arrangere UKM.
- Skal jobbe med hvem som har makt i ungdomsdemokratiene – organer, enkeltpersoner, ansatte?

KR 47.2/19 Muntlig orientering om Kirkevalget

Kommentarer:

- Kirkerådet ønsker tilbakemelding om foreløpig evaluering av Kirkevalget til marsmøtet, inklusive foreløpige funn fra KIFO
- Ordningen rundt forhåndsstemmegiving bør jobbes videre med
- utfordringer tilknyttet spesielt stemmesedler og valgmodulen
- Behov for bedre informasjon om kandidatene
- Unngå to valgordninger i en
- Elektronisk valg bør utredes

KR 47.3/19 Muntlig orientering om Profilkampanjen rekruttering

KR 47.4/19 Statusrapport Kirke på nett pr august 2019

KR 47.5/19 Felles uttalelse fra KA og KR til høring på endringer i plan- og bygningsloven

KR 47.6/19 Høring – Forslag til endringer i bioteknologiloven

KR 47.7/17 Muntlig orientering om medlemsundersøkelsen

Undersøkelsen ble presentert. Bispedømmevise resultater er gitt til bispedømmene.

KR 47/19 Vedtak:

Kirkerådet tar sakene til orientering.

Enstemmig vedtatt.

KR 48/19 Referatsaker

KR 48.1/19 Protokoll fra Bispemøtet 14.-15. mai 2019

KR 48.2/19 Protokoll fra Utvalg for ungdomsspørsmål (UFUNG) 11.-12. juni 2019

KR 48.3/19 Protokoll fra Kirkerådets arbeidsutvalg 12. juni 2019

KR 48.4/19 Protokoll fra Kirkens nødhjelps representantskapsmøte 27. mai 2019
KR 48.5/19 Protokoll fra Norges kristne råds rådsmøte 20.-21. mars 2019
KR 48.6/19 Protokoll fra Arbeidsgiverutvalget (AGU) 6. mars 2019
KR 48.7/19 Protokoll fra Arbeidsgiverutvalget (AGU) 12. juni 2019
KR 48.8/19 Protokoll fra Kirkerådets arbeidsutvalg (KRAU) 12.06.19
KR 48.9/19 Protokoll fra Kontrollutvalget 17. januar 2019
KR 48.10/19 Protokoll fra Kontrollutvalget 07. mars 2019
KR 48.11/19 Protokoll fra Kirkerådets arbeidsutvalg (KRAU) 20. august 2019
KR 48.12/19 Protokollutkast fra Mellomkirkelig Råd 5-6. september 2019
KR 48.13/19 Protokoll fra Samisk kirkeråd 4-5. september 2019

KR 48/19 Vedtak:

Kirkerådet tar referatsakene til orientering.

Enstemmig vedtatt.

KR 49/19 Prop. 130 L (2019-2019) Lov om tros- og livssynssamfunn (trossamfunnsloven). Kirkerådets vurderinger

Sammendrag

Regjeringen fremmet fredag 21. februar 2019 en lovproposisjon med forslag om en ny lov om tros- og livssynssamfunn (trossamfunnsloven) og en meldingsdel om tros- og livssynspolitikk, jf. Prop. 130 L (2018–2019). Formålet med denne saken er å gi en orientering om lovforslaget og meldingsdelen i proposisjonen, inkludert rammelovgivningen for Den norske kirke, med sikte på å gi føringer for det videre arbeidet overfor Storting og evt. departement.

Saken inneholder en oppsummering av meldingsdelen om tros- og livssynspolitikk i proposisjonen, hvor statens aktivt støttende tros- og livssynspolitikk i et livssynsåpent samfunn legges til grunn.

Når det gjelder bestemmelser om tros- og livssynssamfunn generelt i lovforslaget, fremmes blant annet følgende forslag i proposisjonsdelen:

- Antallskravet for at et tros- eller livssynssamfunn skal bli registrert er satt til 50 tilskuddsberettigede medlemmer.
- Medlemmer under 15 år regnes også som tilskuddsberettigede medlemmer.
- Barns rett til medvirkning i tros- og livssynsspørsmål tydeliggjøres i en egen paragraf.
- Ordninger med tilhørende opphører, men skal utredes videre.
- Tilskuddsordningen for andre tros- og livssynssamfunn enn Den norske kirke endres med formål å styrke likebehandling av tros- og livssynssamfunnene.
- Det er foreslått presiseringer av hva som gir grunnlag for å nekte tros- og livssynssamfunn støtte.
- Forslaget om rapportering og forvaltningsordning opprettholdes.
- Det foreslås å gi to dager til rett til fri på grunn av religiøse høytidsdagsdager.

Proposisjonen inneholder følgende forslag vedrørende rammelovgivningen for Den norske kirke:

- Lovforslaget inneholder et eget kapittel (kap. 3) om Den norske kirke med en formålsparagraf om å legge til rette for at Den norske kirke forblir en landsdekkende og demokratisk evangelisk-luthersk folkekirke.
- Departementet avviser Kirkemøtets forslag om å beskrive soknets oppgaver i lov.
- Departementet fremmer en lovbestemmelse for «å gjøre det helt klart at Kirkemøtet kan fastsette at ett organ skal ivareta oppgaver for flere sokn, og at Kirkemøtet kan gi nærmere regler om oppgavefordelingen mellom soknets organer» (side 228).
- For øvrig opprettholdes bestemmelsene om soknet og Den norske kirke fra lovforslaget i 2017.
- Forslaget om Kirkemøtets oppgaver fra lovforslaget i Den norske kirke videreføres.
- Bestemmelsen om kirkelig stemmerett og kirkevalg er foreslått forenklet sammenlignet med lovforslaget i 2017. Lovforslaget innebærer at Den norske kirke selv kan bestemme om kirkevalget eventuelt skal holdes samtidig med og i nærheten av offentlige valg, slik at dette blir en *kan*-bestemmelse i stedet for en *skal*-bestemmelse.
- Det fremmes forslag om fortsatt delt kommunal og statlig finansiering.
- Departementet viderefører gjeldende lovbestemmelse om soknets eiendomsrett til kirkebygg. Kirkemøtet får lovhjemmel til å gi regler om krav til kirke, forvaltning av kirke og tilhørende fond og om betaling for bruk av kirke.
- Bestemmelsene om at forvaltningsloven, offentleglova eller bestemmelsene om offentlige organer i arkivloven skal gjelde for den virksomhet som drives av kirkelige organer, videreføres ikke. Kirkemøtet

- vil imidlertid, uten særskilt hjemmel i lov, kunne fastsette regler for den kirkelige virksomheten, for eksempel at Den norske kirke skal følge forvaltningsloven og offentleglova.
- Departementet vil ikke innføre særlige regler om rett til permisjon fra arbeid for å oppfylle møteplikt i kirkelige organer.
 - Departementet legger til grunn at Kirkemøtet selv kan innføre obligatorisk medlemskontingent i Den norske kirke dersom det skulle bli aktuelt, og det fremmes derfor ikke forslag om en lovbestemmelse for å bekrefte Kirkemøtets myndighet, slik det ble gjort i høringsnotatet fra 2017.
 - Gjeldende regler for regnskapsføring for soknets organer foreslås ført videre gjennom en forskrift som loven hjemler.

KR 49/19 Vedtak:

Kirkerådet gir direktøren mandat til å jobbe videre med spørsmålene overfor Stortinget og departementet i lys av føringene fra samtalen.

Enstemmig vedtatt.

KR 50/19 Oppfølging av Meld.St.29 Opplysningsvesenets fond

Sammendrag

Meld.St.29 (2018-2019) Opplysningsvesenets fond skisserer to hovedmodeller for fremtidig eierskap til fondet. Den ene modellen bygger på et kirkelig eierskap til fondet. Samtidig er det beskrevet mange negative konsekvenser av dette alternativet. Det andre alternativet bygger på at Den norske kirke får ut de eiendommene av fondet som omfattes av kirkelig virksomhet, som f.eks. presteboliger, kirke- og gravplassgrunn m.m. og samtidig kapital til å forvalte denne eiendomsmassen. Resten av fondet blir statlig, med kirkelig virksomhet som formål for avkastningen. Samtidig vil staten gå inn på et kirkevedlikeholdsprogram for tilsvarende verdier som verdien av fondet. Mange enkeltfaktorer fremstår som uklare, men hovedgrepet blir vurdert som godt. Siden arbeidet på Stortinget om denne saken trolig vil starte allerede i høst, blir det foreslått et forhandlingsmandat, og at forhandlingsresultatet legges frem for Kirkerådet når det er klart.

KR 50/19 Vedtak:

1. Direktøren gis mandat til å forhandle frem en løsning for eierskap, fordeling og forvaltning av verdiene i Opplysningsvesenets fond.

2. Forhandlingsresultatet legges frem for Kirkerådet for godkjenning.

Enstemmig vedtatt.

KR 51/19 Konfirmasjonstidens gudstjenester

Sammendrag

Kirkerådet vedtok i møte i mars i år å sende denne saken ut på høring. Høringsinstansene var bispedømmerådene, biskopene, utdanningsinstitusjoner, arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjoner og andre aktuelle instanser. Bispedømmerådene ble anmodet om å velge ut et representativt utvalg menigheter til å sende inn sine høringssvar.

Saken ble sendt på høring 23. mai med høringsfrist 23. august. Høringsinstansene ønsker høringen velkommen, og de innsendte svarene gir et bredt og godt grunnlag for å legge fram et forslag til justering av konfirmasjonstidens gudstjenester og alminnelige bestemmelser for konfirmasjon. Det har kommet kritikk av den korte høringsfristen, siden sommer og ferieavvikling har gjort saksbehandlingen krevende. Kirkerådet beklager dette.

Det er kommet inn i alt 64 høringssvar. Ikke alle høringsinstansene har svart på alle spørsmål, og noen få har ikke gitt kommentarer. Det er ellers stort engasjement og tydelige innspill i svarene. Disse er fordelt slik:

11 bispedømmer (bispedømmeråd og biskoper)

Det teologiske fakultet

MF vitenskapelig høyskole

IKO

5 fagforeninger. Disse er: CREO – Forbundet for kunst og kultur (tidligere MFO), Kirkelig undervisningsforbund (KUFO) / KUFO stiftslag Stavanger, Norsk kvinnelig Teologforening (NKTF), Fagforbundet teOLOgene og Presteforeningen (PF).

Samisk kirkeråd

Utvalg for ungdomsspørsmål (UFUNG)

11 svar fra enkeltpersoner: 4 kateketer, 2 pedagogiske team, 1 rådgiver innen trosopplæring, 3 prester og 1 prost.

31 menigheter, fra 10 bispedømmer. Menighetene er fordelt slik: Stavanger 8, Oslo, Nidaros og Hamar hver med 5 svar, Borg og Bjørgvin hver med 2 svar, Agder og Telemark, Tunsberg, Møre og Nord-Hålogaland hver med ett svar.

Ingen menigheter fra Sør-Hålogaland har sendt inn svar. Heller ikke KA har svart.

De viktigste endringene som er foretatt på bakgrunn av høringsprosessen gjelder:

Forbønn for konfirmantene i presentasjonsgudstjenesten:

Bønnen er kortere i form og mer spisset inn i forhold til konfirmantene og deres kontekst.

Dagens bønn og Bønn for konfirmantene i konfirmasjonsgudstjenesten:

Bønnene har et sterkere preg av *lovprisning og takk*, de har fått et enklere språk og reflekterer i større grad det Gud virker i oss.

Forslagene til bibeltekster:

Forslagene er bearbeidet og justert til å ha tydeligere sammenheng i rekkene.

Forbønnene for den enkelte:

Bønnene har en ny og forenklet oppbygning. Velsignelse og korstegning opprettholdes.

Personlig hilsen ved avslutningen av konfirmasjonsgudstjenesten

Denne var foreslått tatt ut, men er tatt inn igjen under del IV Sendelse.

Forslag fra Kjersti Brakestad Boge:

Få inn samlingsbønn fra konfirmasjonsgudstjenesten fra 2002, gjerne lest av konfirmant.

Forslag fra Marie Klakegg Grastveit:

- Stryke «og bevar» fra alle forbønnene.
- Bønn 12: Legge til «Takk for at» du kalte (...). Tilsvarende for bønn 1, 3, 6 og 8.
- Stryke bønn 5.

Forslag fra Silje Håve Smørvik:

Bønn for den enkelte konfirmant nr. 15 bør omformuleres, ev. strykes.

Forslag fra Kristine Sandmæl:

«Vi takker deg for NN» innskutt i begynnelsen av hver bønn.

Forslag fra Kristine Sandmæl:

Liturgisk farge er hvit eller kirkeårets farge.

Direktøren endret sitt forslag til vedtak til:

1. De synspunkt som kom fram i Kirkerådet legges ved saken. Kirkerådet vil særlig peke på behovet for forenkling av rubrikker og at bønnespråket må ha en god språkføring.
2. Saken oversendes Bispemøtet.
3. Saken forberedes videre med tanke på endelig behandling i Kirkemøtet 2020.

KR 51/19 Vedtak:

1. De synspunkt som kom fram i Kirkerådets møte legges ved saken. Kirkerådet vil særlig peke på behovet for forenkling av rubrikker og at bønnespråket må ha en god språkføring.
2. Saken oversendes Bispemøtet.
3. Saken forberedes videre med tanke på endelig behandling i Kirkemøtet 2020.

Enstemmig vedtatt.

KR 52/19 Høring - Regler for Mellomkirkelig råd**Sammendrag**

Kirkemøtet 2019 ba Kirkerådet forberede en sak om regelverk for Mellomkirkelig råd til Kirkemøtet 2020. Som et ledd i denne forberedelsen er det utarbeidet et forslag til et nytt og forenklet regelverk for Mellomkirkelig råd. På noen punkter er det utarbeidet to eller tre alternative forslag i høringsnotatet; skal Kirkerådet oppnevne eller Kirkemøtet velge representantene fra bispedømmene, skal det settes krav om at bispedømmenes representanter er medlemmer av bispedømmerådene, skal Kirkerådet eller Kirkemøtet velge leder av Mellomkirkelig råd og når skal regelverket tre i kraft. Det foreslås samtidig enkelte endringer i annet regelverk vedtatt av Kirkemøtet som følger av endringsforslagene. Det er foreslått å sende forslaget på høring til bispedømmerådene og Bispemøtet med høringsfrist 1. november 2019.

Forslag fra Kristine Sandmæl:

Ny bokstav i § 2 alternativ 2: Arbeider med de teologiske og sosialetiske sakene som Den norske kirke møter i det økumeniske arbeidet.

Vedtatt mot seks stemmer.

Forslag fra Kristine Sandmæl:

§ 3 bokstav a, alternativ 2 skal lyde: Seks representanter fra bispedømmerådene, valgt av Kirkemøtet

Vedtatt mot fire stemmer.

Forslag fra Kristine Sandmæl:

§ 3 bokstav c alternativ 2 skal lyde: Tillegg: Samt lederne av de faste underutvalgene.

Falt mot to stemmer.

Forslag fra Kristine Sandmæl:

§ 3 bokstav d alternativ 2: Tillegg: Og en representant fra misjonsorganisasjonene.

Falt mot seks stemmer.

Forslag fra Kristine Sandmæl:

§ 3 bokstav d alternativ 2: Sjømannskirken erstattes av «og misjonsorganisasjonene».

Falt mot fem stemmer.

KR 52/19 Vedtak:

Kirkerådet sender saken med forslag til nye regler for Mellomkirkelig råd på høring til bispedømmerådene og Bispemøtet med høringsfrist 1. november 2019.

Enstemmig vedtatt.

KR 53/19 Tilsetting av ny preses

Sammendrag

Preses Helga Haugland Byfuglien leverte 2. september 2019 oppsigelse til Kirkerådet. Det er fastsatt at avskjedsgudstjenesten blir 26. januar 2020.

Det legges opp til at Kirkerådet på sitt møte 30.-31. januar 2020 tilsetter ny preses.

Det foreslås at innsetting/vigsling av ny preses skjer under Kirkemøtet, søndag 26. april 2020.

KR 53/19 Vedtak:

Proessen med å tilsette ny preses settes i gang med sikte på tilsetting i Kirkerådets møte i Trondheim 30.-31.januar.

Enstemmig vedtatt.

KR 54/19 Kristne migranter

Sammendrag

Kirkemøtet behandlet i 2009 saken «Kristne innvandrere og menighetene i Norge», (KM 07/09). Utviklingen i kirke og samfunn i de elleve årene som har gått, tilsier at det er på høy tid at Kirkemøtet igjen behandler en sak om kristne migranter. Flertallet av migrantene i Norge kommer fra land hvor kristendommen er majoritetsreligion, og det finnes nå godt over 250 ulike migrantkirker. Den norske kirke vil være åpen og inkluderende i møte med kristne migranter og migrantkirker som ønsker en nærmere tilknytning til vår kirke. Men så langt har Den norske kirke i liten grad lyktes med å inkludere dem. Det gjelder særlig de som kommer fra land utenom Europa. Vi har ikke mange i våre menigheter og få blant de ansatte, og de er sjelden representert i råd og utvalg.

«Kristne migranter» er et svært omfattende tema. Et viktig skille går mellom hvordan enkeltpersoner som ønsker å bli inkludert i våre menigheter håndteres, og problemstillinger knyttet til Den norske kirkes samarbeid med migrantkirker og -menigheter. Det er nødvendig å avgrense saken slik at Kirkemøtets drøfting blir håndterbar. Hva slags vedtak Kirkemøtet kan og bør fatte, vil være styrende for sakens innretning. I saksdokumentet foreslås det at Kirkemøtets konsentrerer seg om å bekrefte og utdype Den norske kirkes selvforståelse som en åpen, inkluderende og mangfoldig folkekirke. Vedtaket bør inspirere menighetene til å

inkludere kristne migranter og styrke lokaløkumenisk samarbeid med migrantkirker.

Det foreslås at kirkemøtesaken i mindre grad omhandler ordningsspørsmål og regelverk, men at dette i stedet henvises til arbeidet med kirkeordning og til de instanser som kan gi mer detaljerte regler for praktisk samhandling med migrantkirker. Dette for å unngå at Kirkemøtet havner i en detaljert regeldrøfting og mister de overordnede perspektiver i saken av syne. Kirkemøtet i 2009 drøftet mye ordninger og regelverk, noe som medførte at oppfølgingen gikk litt i stå i påvente av ny kirkeordning. Nå ønsker en at Kirkemøtet primært fokuserer på forhold det kan gjøres noe med nå – mens vi venter på å få ordninger og regelverk på plass. Det må likefullt presiseres at Kirkemøtets behandling av saken trolig vil kunne få følger for arbeidet med kirkeordningsspørsmål.

Saksdokumentet gjør rede for bakgrunnen for saken (Del 1), forslag til innhold i kirkemøtesaken (Del 2) og antyder et mulig vedtak (Del 3).

Kirkerådet bes om å avklare innretningen av kirkemøtesaken med fokus på hva slags vedtak Kirkemøtet bør sikte seg inn mot.

Kirkerådet vil få et utkast til kirkemøtesak til behandling i desember.

KR 54/19 Vedtak:

Kirkerådet ber sekretariatet forberede saken «Kristne migranter» til Kirkemøtet i 2020 ut fra innretningen i saksdokumentet og de innspill som kom fram i møtet.

Enstemmig vedtatt.

KR 55/19 Frivillighet

Sammendrag

Målet med å ha «frivillighet» som sak på Kirkemøte 2020, er å vedta en overordnet frivillighetsstrategi for Den norske kirke. Strategien vil samle ulike overordnede spørsmål knyttet til kirkens forhold til frivillighet. Saken nå er bare et kort omriss for videre bearbeiding etter Kirkerådets innspill og ny behandling i Kirkerådet i januar.

KR 55/19 Vedtak:

Kirkerådet ber om at det arbeides videre med en Kirkemøtesak om frivillighet med en målsetting om å lage en kirkelig frivillighetsstrategi, på bakgrunn av de tilbakemeldingene rådet ga i møtet.

Enstemmig vedtatt.

KR 56/19 Kirkemøtet 2020 – program og saksliste

Sammendrag

Kirkemøtet 2020 avholdes 22.-27. april på Scandic Hotel Nidelven. I henhold til Kirkemøtets forretningsorden § 2-3 er det Kirkerådet som forbereder og tilrettelegger saker som skal behandles. Kirkerådet har det praktiske ansvar for ytre opplegg og gjennomføring av møtet.

Det er meldt 17 saker til Kirkemøtet 2020, hvorav 13 skal behandles i de ordinære komiteene. Kirkerådet vil ha opplæring i rådsarbeid for de nye bispedømmerådene på et bispedømmerådsmøte i forkant av Kirkemøtet, men det vil også i starten av Kirkemøtet brukes noe tid på opplæring i arbeidet på Kirkemøtet.

Kirkemøtet 2020 vil følge den innarbeidede strukturen med inviterte gjester til åpningsdagen, og veksling mellom komite- og plenumsbehandling av saker gjennom uken.

KR 56/19 Vedtak:

1. Kirkerådet vedtar følgende foreløpige saksliste for Kirkemøtet 2020:
 - KM 01/20** Godkjenning av innkalling og saksliste
 - KM 02/20** Kontrollutvalgets rapport om Kirkerådets oppfølging av Kirkemøtets vedtak
 - KM 03/20** Valg og oppnevninger
 - KM 04/20** Orienteringssaker
 - KM 05/20** Regler Mellomkirkelig råd
 - KM 06/20** Revisjon av diakoniplan
 - KM 07/20** Konfirmasjonstidens gudstjenester
 - KM 08/20** Melding om kontrollutvalgets arbeid
 - KM 09/20** Kirkemøtets fordeling av midler 2021 og orientering om budsjett for 2020
 - KM 10/20** Kristne migranter
 - KM 11/20** Fjernmøter for kirkelige råd
 - KM 12/20** Frivillighet
 - KM 13/20** Ungdomsdemokrati i Den norske kirke
 - KM 14/20** Kirke 2030 – oppspill til ny strategiplan 2021-2025
 - KM 15/20** Forlengelse av medlemskap i Statens Pensjonskasse som pensjonsleverandør

KM 16/20 Evaluering av Samarbeid menighet og misjon (SMM)

2. Kirkerådet ber om at det arbeides videre med planlegging av Kirkemøtet 2020 ut fra de føringer som ble gitt i møtet.
3. Kirkemøtet avholdes i perioden 22. – 27. april 2020.

Enstemmig vedtatt.

KR 57/19 Liturgier og veiledninger til fastetiden og påsken

Sammendrag

Nemnd for gudstjenesteliv (NFG) arbeider for tiden med å utrede en liturgi for Triduum (latin; *de tre dagene*), som er skjærtorsdag, langfredag og påskeaften. Triduum definerer en sammenheng mellom disse tre kjernedagene i kirkeåret, samtidig som hver enkelt dag har sin egenart og liturgi, som åpner for bruk av symboler og handlingsforsterkende elementer.

I arbeidet med Triduum ser NFG et behov for fornyelse av hele faste- og botstradisjonen i vår kirke. Fastetiden er en helt spesiell forberedelsestid før påsken, og Triduum vil stå som en ufullstendig pasjonshistorie hvis den ikke sees sammen med fasten, med palmesøndag og med påskedagens oppstandelsesjubel. NFG ber Kirkerådet om tilslutning til å arbeide videre med dette.

Direktøren endret sitt forslag til vedtak til:

1. Kirkerådet gir tilslutning til at NFG utvider arbeidet med Triduum til å omfatte ressurser til fastetiden og påsken.
2. Saken oversendes til Bispemøtet.

KR 57/19 Vedtak:

1. Kirkerådet gir tilslutning til at NFG utvider arbeidet med Triduum til å omfatte ressurser til fastetiden og påsken.
2. Saken oversendes til Bispemøtet.

Enstemmig vedtatt.

KR 58/19 Regnskapsrapport pr. juli 2019 og prognose 2019

Sammendrag

Regnskapet pr 31.07.2019 for Den norske kirke (Dnk) viser et samlet mindreforbruk i forhold til periodisert budsjett på kr 111,8 mill. Mindreforbruket fordeler seg med kr 89,8 mill på «Drift (gruppe 1A)» og kr 22 mill på «Tilskuddsmidler (gruppe 1B, 2 og 3)».

Prognose for 2019 er et mindreforbruk for Dnk på kr 77 mill hvorav kr 60,7 mill av dette er estimert mindreforbruk for Rettssubjektet Dnk (prefiks 110). Alle enheter har meldt at årets aktivitet vil ligge innenfor budsjett.

Mindreforbruk «Drift (gruppe 1A)» i forhold til periodisert budsjett:

Mindreforbruket på kr 89,8 mill er fordelt med kr 61,3 mill på enheten «Rettssubjektet Dnk» (prefiks 110) og kr 28,5 mill på øvrige enheter (prefiks 120 – 311).

Mindreforbruket for enheten «Rettssubjektet Dnk» (prefiks 110) er i hovedsak relatert til pensjonskostnader (kr 30 mill), budsjettering av sentralt lønnsoppgjør (kr 16,9 mill), midler til kirkevalg (kr 4,3 mill) og finansinntekter på kr 6,8 mill.

Mindreforbruk for øvrige enheter (Kirkerådet, Bispemøtet, Gravferdsforvaltning, Svalbard kirke og bispedømmerådene, prefiks 120 – 311) er kr 28,5 mill. Mindreforbruk i «Lønnskostnad» på kr 4,2 mill gjelder vakanser og lavere vikarkostnader enn mottatt NAV-refusjoner og mindreforbruk knyttet til «Andre driftsutgifter» på kr 20,2 mill er knyttet til lavere aktivitet enn lagt til grunn i budsjettet og merinntekter på kr 4,2 mill.

Mindreforbruk «Tilskuddsmidler (gruppe 1B, 2 og 3)» i forhold til periodisert budsjett:

Mindreforbruket på kr 22,0 mill skyldes i hovedsak at tilskudd er utbetalt i andre perioder enn budsjettet.

Regnskapet pr 31.07.2019 for Den norske kirke (Dnk) viser et samlet mindreforbruk i forhold til periodisert budsjett på kr 111,8 mill. Mindreforbruket fordeler seg med kr 89,8 mill på «Drift (gruppe 1A)» og kr 22 mill på «Tilskuddsmidler (gruppe 1B, 2 og 3)».

Prognose for 2019 er et mindreforbruk for Dnk på kr 77 mill hvorav kr 60,7 mill av dette er estimert mindreforbruk for Rettssubjektet Dnk (prefiks 110). Alle enheter har meldt at årets aktivitet vil ligge innenfor budsjett.

Mindreforbruk «Drift (gruppe 1A)» i forhold til periodisert budsjett:

Mindreforbruket på kr 89,8 mill er fordelt med kr 61,3 mill på enheten «Rettssubjektet Dnk» (prefiks 110) og kr 28,5 mill på øvrige enheter (prefiks 120 – 311).

Mindreforbruket for enheten «Rettssubjektet Dnk» (prefiks 110) er i hovedsak relatert til pensjonskostnader (kr 30 mill), budsjettering av sentralt lønnsoppgjør (kr 16,9 mill), midler til kirkevalg (kr 4,3 mill) og finansinntekter på kr 6,8 mill.

Mindreforbruk for øvrige enheter (Kirkerådet, Bispemøtet, Gravferdsforvaltning, Svalbard kirke og bispedømmerådene, prefiks 120 – 311) er kr 28,5 mill.

Mindreforbruk i «Lønnskostnad» på kr 4,2 mill gjelder vakanser og lavere vikarkostnader enn mottatt NAV-refusjoner og mindreforbruk knyttet til «Andre driftsutgifter» på kr 20,2 mill er knyttet til lavere aktivitet enn lagt til grunn i budsjettet og merinntekter på kr 4,2 mill.

Mindreforbruk «Tilskuddsmidler (gruppe 1B, 2 og 3)» i forhold til periodisert budsjett:

Mindreforbruket på kr 22,0 mill skyldes i hovedsak at tilskudd er utbetalt i andre perioder enn budsjettert.

Prognose 2019

Prognose for 2019 er målt opp mot årsbudsjett 2019 justert pr mai hvor budsjettert årsunderskudd er økt med kr 3,6 mill til kr 96,5 mill. Endringen i budsjettert årsunderskudd er et resultat av bispedømmerådernes disponering av ca kr 3,6 mill av akkumulert mer/mindreforbruk fra 2018 ved budsjettjusteringen i mai.

Prognose 2019 gir et årsunderskudd på kr 19,5 mill, hvilket er kr 77 mill bedre enn justert årsbudsjett.

Prognose 2019 «Drift (gruppe 1A)»

Prognose for Drift (gruppe 1A) er et mindreforbruk på kr 75 mill, hvorav kr 52,8 mill er knyttet til pensjon, kr 10 mill er knyttet til finansinntekter og resterende kr 12 mill gjelder lavere aktivitet hvorav Kirkerådet og bispedømmerådene bidrar med et mindreforbruk på kr 14 mill.

Prognose 2019 «Tilskuddsmidler (gruppe 1B, 2 og 3)»

Tilskuddsmidler budsjettert i 2019 forventes utbetalt og det er kun estimert et mindreforbruk på kr 2 mill.

KR 58/19 Vedtak:

Kirkerådet tar regnskapsrapport pr 31.07.2019 og prognose 2019 for Den norske kirke til etterretning.

Enstemmig vedtatt.

KR 59/19 Videre arbeid med kirkeordningen - oppfølging

Sammendrag

Kirkemøtet vedtok april 2019 å be Kirkerådet «om så snart som mulig i kommende kirkemøteperiode å fremme et forslag til Kirkemøtet om fremtidig arbeidsgiverorganisering og den øvrige kirkeordning».

Kirkerådet legger opp til at det igangsettes et arbeid fra høsten 2019, som først og fremst søker å finne en løsning på spørsmålet om felles arbeidsgiveransvar for alle som arbeider lokalt i Den norske kirke.

Arbeidet vil særlig fokusere på utredning av en mellomløsning der et nivå mellom kommunenivå og bispedømmet – gjennom et fellesorgan på dette nye nivået – kan bli en ny arbeidsgiverenhet for alle ansatte lokalt i kirken.

Saken var til behandling på Kirkerådets møte i juni: Rådet vedtok fremdriftsplan og utredningsmandat for arbeid med kirkeordningen med en del presiseringer og ba om å få saken tilbake til møtet i september. Dette dokumentet søker å vise hvordan vedtaket fra juni er ivarettatt i mandatet.

Direktøren endret forslaget til mandat på følgende punkter:

«(...) å få kirken til å henge godt sammen lokalt, regionalt og nasjonalt» (II, første strekpunkt)

Stryke «dersom biskopen ikke lenger skal lede prestatjenesten slik som i dag» (IV, fjerde avsnitt nr. 3)

KR 59/19 Vedtak:

Kirkerådet vedtar utredningsmandat for videre arbeid med kirkeordningen. Utredningen skal sendes på bred høring før Kirkerådet oversender sitt forslag til Kirkemøtet.

Enstemmig vedtatt.

KR 60/19 Etablering og utvikling av kirkelige dialogsentre

Sammendrag

Kirkemøtet i 2016 behandlet saken «Religionsmøte og dialog» (KM 15/16). Møtet drøftet ulike typer kirkelig dialogarbeid, og erfaringene fra de kirkelige dialogsentrene ble særlig vektlagt. Kirkemøtet understreket viktigheten av dialogen og fattet følgende vedtak som har relevans for dette saksfremlegget:

Kirkemøtet ber Kirkerådet og bispedømmerådene arbeide for flere dialogsentre i våre bispedømmer. Kirkemøtet ønsker at dette skal skje i et landsdekkende nettverksarbeid i samarbeid med andre lokale, regionale og nasjonale partnere. De positive regionale erfaringene fra dialogsentrene med en samarbeidsmodell om økonomien (eksterne og interne finansieringskilder) videreføres.

(Vedtaks punkt nr. 1, KM 15/16)

Denne saken skisserer bakgrunnen for arbeidet med religionsdialog i Den norske kirke og gir en kort orientering om oppfølgingen av kirkemøtesaken i 2016, med særlig vekt på de kirkelige dialogsentrene. Arbeidet i de eksisterende sentrene beskrives kort og det redegjøres for hvordan bispedømmene vurderer dialogarbeidet. Saken munner ut i et forslag til hvordan finansieringen av de kirkelige dialogsentrene kan løses i tiden framover.

En arbeidsgruppe har sett på ulike økonomiske modeller for å sikre driften av de eksisterende dialogsentrene, etablering av nye sentre og drift av det nasjonale nettverket for arbeidet med dialog i Den norske kirke. Anbefalingene fra arbeidsgruppen er innarbeidet i saksdokumentet.

Saken skal legge grunnlag for budsjettbehandlingen i Kirkerådet i desember 2019, når Kirkerådet skal vurdere en eventuell satsning på dialog i budsjettet for 2020.

KR 60/19 Vedtak:

Kirkerådet tar saken «Etablering og videreutvikling av kirkelige dialogsentre» til orientering og kommer tilbake til den i forbindelse med budsjettbehandlingen i kirkerådsmøtet i desember 2019.

Enstemmig vedtatt